

Økning i antall alvorlige reaksjoner mot helsepersonell i 2014

(Nyhet fra Statens helsetilsyn 3.2.2015 også publisert som pdf)

Det var 134 helsepersonell som mistet til sammen 137 autorisasjonen i 2014, som er en økning på 41 fra året før. Men ikke bare har antallet alvorlige reaksjoner økt, også antallet saker øker. Statens helsetilsyn behandlet 400 tilsynssaker mot helsepersonell og virksomheter i helse- og omsorgstjenesten i 2014, mot 363 i 2013.

Rusmiddelmisbruk og atferd uforenlig med yrkesutøvelsen

Årsakene til at autorisasjonen ble tilbakekalt, er i de fleste tilfeller misbruk av rusmiddel og atferd uforenlig med yrkesutøvelsen. Atferden omfatter blant annet tyveri av legemidler. Atferd omfatter også handlinger både i og utenfor tjenesten som svekker tilliten til helsepersonellet i så stor grad at man blir uegnet, som for eksempel vold mot pasient og narkotikaforbrytelser.

Statens helsetilsyn suspenderte autorisasjon til 39 helsepersonell, mens saken var til behandling. Videre ga 13 helsepersonell frivillig avkall på autorisasjonen og seks leger ga frivillig avkall på rekvireringsretten for legemidler i gruppe A og B.

Vi begrenset autorisasjonen til ni helsepersonell, seks av disse var leger. Begrenset autorisasjon kan for eksempel innebære at en lege ikke kan arbeide som legevaktlege eller som allmennlege, eller må arbeide under veiledning.

Reaksjoner mot helsepersonell

Vi ga 247 reaksjonene rettet mot helsepersonell i 2014 (227 i 2013). Av disse reaksjonene var 98 rettet mot leger, 63 mot sykepleiere og 18 mot hjelpepleiere. Det var 32 leger som mistet autorisasjonen og 54 fikk advarsel. Videre mistet seks leger og en tannlege rekvireringsretten for legemidler i gruppe A og B. Til sammen var det 52 sykepleiere og 17 hjelpepleiere som mistet autorisasjonen i 2014.

Klager på vedtak om administrativ reaksjon

Statens helsetilsyn oversendte 100 klager på vedtak til Statens helsepersonellnemnd i 2014 - mot 84 i 2013.

Helsepersonellnemnda behandlet 72 klager på våre vedtak i 2014. De stadfestet 68 vedtak, omgjorde tre og opphevet ett vedtak.

Reaksjoner mot virksomheter

Vi påpekte brudd på helselovgivningens pliktbestemmelser overfor 44 virksomheter i spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten i 2014 (31 i 2013). I seks av sakene mot virksomheter forelå det brudd på opplysningsplikten til tilsynsmyndigheten og i to av disse sakene ga vi pålegg. Videre ga vi et pålegg om stans av et forskningsprosjekt og et pålegg til en kommune om å etablere nødvendig styringssystem.

Saker til politi/påtalemyndighet

Statens helsetilsyn har myndighet til å begjære påtale ved brudd på helsepersonelloven. Dette ble gjort i 10 saker i 2014. I to saker der påtalefristen var utløpt anbefalte vi påtale. Vi anmeldte fire helsepersonell til politiet på grunn av mistanke om straffbart forhold. Videre anmeldte vi en kommune og anbefalte foretaksstraff.

Søknad om ny autorisasjon og rekvireringsrett

I 2014 behandlet Statens helsetilsyn 93 søknader om ny autorisasjon/begrenset autorisasjon fra helsepersonell som tidligere har mistet autorisasjonen. Tjuetre helsepersonell fikk ny autorisasjon uten begrensninger og 15 fikk begrenset autorisasjon til å utøve virksomhet under bestemte vilkår. Vi avslo 55 av søknadene.

Vi opphevet etter søknad begrensninger i autorisasjonen for to helsepersonell og avslo tre søknader om opphevelse av begrensninger.

Statens helsetilsyn behandlet fem søknader om ny rekvireringsrett for legemidler i gruppe A og B fra leger som tidligere har mistet rekvireringsretten. Vi avslo fire søknader og en ble innvilget.

Saksbehandlingstid

Av de 400 sakene som Statens helsetilsyn behandlet i 2014, var 346 saker oversendt fra fylkesmennene, 21 fra andre lands helsemyndigheter og 33 saker startet i Helsetilsynet. Median saksbehandlingstid i 2014 var 6,5 md, mot 6,4 md i 2013.

Antall saker behandlet av fylkesmennene

I 2014 avsluttet fylkesmennene 2498 tilsynssaker der 1373 helsepersonell og 1643 virksomheter ble vurdert. Når en tilsynssak kun gjelder en virksomhet, er hovedregelen at saken ikke skal oversendes til Statens helsetilsyn, men avsluttes av fylkesmannen. Fylkesmennene gjorde 1943 vurderinger av de 1643 virksomhetene opp mot helselovgivningens pliktbestemmelser. I 1130 av de 1943 virksomhetsvurderingene (58 prosent) ble det ikke funnet brudd på kravet til forsvarlig virksomhet eller andre lovbrudd.

Tabell 1 Antall avsluttede tilsynssaker og reaksjoner fordelt på årene 2004 til 2014 **

År	Avsluttede saker	Antall reaksjoner *	Antall saker avsluttet uten reaksjon
2004	238	148	102
2005	233	167	92
2006	249	182	89
2007	266	180	103
2008	213	153	80
2009	295	227	109
2010	341	243	129
2011	364	283	126
2012	312	245	96
2013	363	259	141
2014	400	291	132

* I noen saker er det gitt mer enn en reaksjon

** Små avvik fra tidligere års publiseringer skyldes at tidligere rapporterte data korrigeres når det oppdages feil og mangler

Tabell 2 Reaksjoner fra Statens helsetilsyn mot helsepersonell 2012 – 2014

	Advarsel			Tilbakekall av autorisasjon eller lisens			Tilbakekall av rekvireringsrett helt eller delvis			Begrenset autorisasjon eller lisens			Sum		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Lege	68	64	54	30	25	32	11	6	6	7	7	6	116	102	98
Tannlege	2	2	3	2	3	4			1				4	5	8
Psykolog	1	4	2	1	4	2						1	2	8	5
Sykepleier	6	8	11	32	39	52				1	2		39	49	63
Hjelpepleier	2	8	1	16	11	17							18	19	18
Vernepleier		1	1	8	2	10						1	8	3	12
Jordmor	1	2		1	2	1							2	4	1
Fysioterapeut	2	2	4		3	3							2	5	7
Andre grupper	5	5	3	6	9	16						1	11	14	20
Uautoriserte	9	18	15										9	18	15
SUM	96	114	94	96	98	137	11	6	7	8	9	9	211	227	247

Tabell 3 Årsak til tilbakekall av autorisasjon i 2014 fordelt på helsepersonellgruppe*

	Sykepleier	Hjelpepleier	Lege	Andre	Sum
Rusmiddelbruk	39	12	15	18	84
Faglig svikt	7	4	8	11	30
Legemiddeltveri	19	4		7	30
Atferd utenfor tjenesten	12	1	4	7	24
Atferd i tjenesten	5	5	4	14	28
Ikke innrettet seg etter advarsel			2		2
Seksuell utnytting av pasient	6		4	8	18
Sykdom	1	2	2		5
Rollesammenblanding	1				1
Mistet godkjenning i utlandet	4		5		9
Sum vurderingsgrunnlag	94	28	44	65	231
Antall tilbakekall	52	17	32	36	137

*Det kan foreligge flere grunnlag for tilbakekall i en enkelt sak. I tabellen fremgår det hvilke grunnlag som forelå for å tilbakekalle autorisasjoner i 2014. I enkelte saker forelå det flere grunnlag som hver for seg ville vært tilstrekkelig for å tilbakekalle autorisasjonen. Antall grunnlag er derfor høyere enn antall tilbakekalte autorisasjoner

Tabell 4 Fordeling av reaksjoner gitt av Statens helsetilsyn

Saken startet hos	Antall avsluttede saker	Advarsel	Tilbakekall av autorisasjon/ lisens	Tilbakekall av rekvireringsrett i gr. A og/eller B	Begrensning av autorisasjon/lisens (hlspl. §§ 59 og 59 a)	Pliktbrudd, virksomhet	Pålegg
Østfold	17	2	6	1		2	
Oslo og Akershus	82	19	28		3		
Hedmark	15	2	7		1		1
Oppland	15	3	6	1	1	2	
Buskerud	27	5	6	1		2	
Vestfold	5	2	2		1		
Telemark	11	4	1			3	
Aust-Agder	5	2	3				
Vest-Agder	10	3	5				
Rogaland	25	8	7	2		3	
Hordaland	39	15	16	1	1	2	
Sogn og Fjordane	7	1	3		1	1	
Møre og Romsdal	17	8	3				
Sør-Trøndelag	19	3	8		1	2	
Nord-Trøndelag	13	4	7				
Nordland	11	4	2				
Troms	14	4	2			2	1
Finnmark	14	3	3			3	1
* Statens helsetilsyn	33	2	6			18	1
**Utland	21		16	1			
SUM	400	94	137	7	9	40	4

*Saker som først startet hos Statens helsetilsyn ** Saker som ble oversendt fra utenlandsk tilsynsmyndighet til Statens helsetilsyn
Nb! I noen saker er det gitt mer enn en reaksjon, og i noen saker har ett helsepersonell mistet mer enn én autorisasjon/lisens